

Hvordan Danmarks brug af teknologi i det sociale ydelsessystem risikerer at krænke menneskerettighederne.

Let-at-læse version

Let-at-læse er information, der er skrevet på en enkel måde, så alle mennesker kan forstå den.

Du kan finde mere information om let-at-læse på:

www.inclusion-europe.eu/easy-to-read.

Hvem vi er

Vi er Amnesty International.
Vi er en verdensorganisation, der arbejder
for at beskytte alle menneskers rettigheder.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Menneskerettigheder er de rettigheder, som alle
mennesker bør have.

For eksempel bør alle mennesker have ret til:

- at være i sikkerhed
- at få lige muligheder i livet
- at sige hvad de mener uden frygt
- at blive behandlet retfærdigt.

Hvad denne tekst handler om

Hos Amnesty International har vi lavet en
undersøgelse om brugen af teknologi i det sociale
ydelsessystem i Danmark

Sociale ydelser er de penge eller anden form for
støtte, som stater giver til de borgere, der har
brug for det.

Det betyder blandt andet, at sociale ydelser er penge eller andre former for støtte, som stater giver til:

- ældre mennesker
- mennesker med børn
- mennesker med et handicap
- mennesker, der har mistet deres job
- mennesker, der er syge og derfor ikke kan arbejde.

På de næste par sider vil vi forklare:

- Hvordan det danske sociale ydelsessystem bruger teknologi.
- Hvorfor dette system er til fare for menneskerettighederne.
- Hvad de danske myndigheder bør gøre for at forbedre forholdene for de mennesker, der bor i landet.

Sådan fungerer det sociale ydelsessystem i Danmark

Danmark er et land i Europa.

Danmark er kendt for at give forskellige former for sociale ydelser til trængende mennesker.

For eksempel giver Danmark penge eller anden form for støtte til:

- ældre mennesker, der ikke længere kan arbejde
- mennesker med et handicap
- forældre, og især enlige forældre, som opdrager deres børn uden hjælp fra en partner
- mennesker, der ikke kan finde et job.

Danmark har givet opgaven med at fordele sociale ydelser til en virksomhed.

Denne virksomhed har ansvaret for:

- at kontrollere ansøgninger om sociale ydelser
- at udvælge, hvem der har ret til sociale ydelser
- at uddele sociale ydelser til de ansøgere de har udvalgt.

Danmark er også kendt for at bruge teknologi til at yde denne slags tjenester.

Det betyder, at folk, der bor i Danmark, ikke behøver at møde personligt op på rådhuset eller andre offentlige kontorer.

De kan klare det nødvendige online.

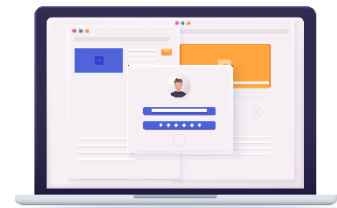

Det sociale ydelsessystem er også digitalt.

Det betyder, at ansøgninger om sociale ydelser som udgangspunkt skal ske på internettet og ved brug af f.eks. computere og smartphones.

De danske myndigheder bruger også teknologi til at kontrollere, om de mennesker, der ansøger om sociale ydelser, har ret til at få dem.

Når folk ansøger om sociale ydelser online, indsamler systemet en masse personlige oplysninger om dem.

Blandt andet kan systemet indsamle information om:

- hvor folk kommer fra
- hvor de bor
- hvem de bor sammen med
- hvor de arbejder, og hvor meget de tjener
- hvilken religion de har
- deres helbred
- deres handicap.

I Danmark bruges denne information til at beslutte hvem der har ret til at modtage sociale ydelser.

De danske myndigheder bruger også denne information til at kontrollere for bedrageri. Bedrageri er, når en person lyver for at få penge eller andre ydelser.

De danske myndigheder bruger digitale systemer til at:

- analysere folks personlige oplysninger
- forudsige hvilke personer, der er mere tilbøjelige til at forsøge at svindle eller snyde sig til sociale ydelser. Disse personer vil blive udsat for flere myndighedsundersøgelser.

Når det sker, kan de danske myndigheder også samle flere oplysninger om disse personer:

- Fra politiet og andre offentlige kontorer, som f.eks. rådhuset.
- Fra folks sociale medier, som Facebook og Instagram.

- Fra enhver borger, som gerne vil give oplysninger om den person, der bliver kontrolleret.
Det kunne være en nabo, en kollega eller enhver anden.
Det truer folks ret til privatliv.

Hvad er der galt med det danske system?

Vi har mange grunde til at tro, at brugen af teknologi i det danske sociale ydelsessystem er en trussel mod menneskers rettigheder.

Den danske regering bør forbyde alle de aspekter af systemet, der bringer menneskers rettigheder i fare eller medfører, at visse grupper af mennesker behandles uretfærdigt.

Vores undersøgelser viste blandt andet, at:

Det danske system risikerer at ramme mennesker, der måske allerede er holdt udenfor, fordi de er anderledes.

For eksempel er der risiko for, at systemet rammer:

- Mennesker, der bor i Danmark, men kommer fra andre lande, eller har familiemedlemmer i andre lande.
Disse mennesker kan have en anderledes kultur og livsstil end flertallet i Danmark.
- Mennesker, der bor med mange familiemedlemmer i det samme hus.
Det er normalt i nogle kulturer, men kan føles usædvanligt for de fleste mennesker i Danmark.
- Mennesker med handicap.

Ved at prøve at forudsige, hvilke mennesker, der er mest tilbøjelige til at snyde systemet, går man imod menneskers ret til privatliv og til at blive behandlet ligeværdigt.

Det er uretfærdigt at mistænke folk for at snyde, når det er baseret på ting som f.eks.

- race
- religion;
- seksuelle præferencer
- hvem de bor sammen med.

Stater bør behandle alle mennesker som ligeværdige.

Mennesker, der ansøger om sociale ydelser, ved måske ikke, at systemet samler alt denne information om dem.

Men selvom de er klar over det, har de måske ikke anden mulighed end at give deres tilladelse.

Personer, der ansøger om sociale ydelser, føler, at de konstant bliver overvåget af de danske myndigheder.

Det medfører en masse stress og angst i deres liv. De kan endda være bange for at lægge billeder eller andet materiale op på deres sociale medier, for de danske myndigheder vil måske kontrollere dem og drage konklusioner om dem.

Folk ved måske ikke, hvordan systemerne udvælger dem til yderligere undersøgelser.

Folk er ikke klar over, at systemet automatisk kan udvælge dem til yderligere kontrol på baggrund af deres personlige oplysninger. Det kan for eksempel være på grund af deres race, religion og andre ting. Som følge heraf har folk ikke mulighed for at forsvare deres rettigheder.

Danmarks digitale system gør det svært for særlige grupper at ansøge om sociale ydelser.

Her er et par eksempler:

- Det er svært for visse personer med handicap at bruge den teknologi, som man som udgangspunkt skal bruge for at søge om sociale ydelser, f.eks. computere og smartphones.
- Mange ældre mennesker ved ikke, hvordan man bruger computer eller anden teknologi.
- Det kan være svært for kvinder på krisecentre at ansøge om sociale ydelser. Krisecentre giver husly til kvinder, der er blevet overfaldet eller skadet af deres partnere eller andre. Kvinder på krisecentre ved måske ikke, hvordan de skal ansøge om sociale ydelser.

Den måde de danske myndigheder undersøger ansøgere til sociale ydelser går imod mange vigtige love.

Danmark har underskrevet love, der beskytter forskellige gruppers rettigheder.

Blandt andet siger disse love, at:

- Alle mennesker skal behandles lige.
- Ingen skal holdes udenfor eller behandles uretfærdigt på baggrund af deres race, religion, køn, alder eller handicap.
- Alle mennesker har ret til at udtrykke sig frit og uden frygt.
- Alle mennesker har ret til at vide, hvordan deres personlige oplysninger bliver brugt online, og skal give tilladelse til brug.
- Mennesker med handicap skal have de samme muligheder i livet som alle andre.

Det er vores opfattelse, at brugen af teknologi i det sociale ydelsessystem i Danmark går imod disse rettigheder og mange andre.

De danske myndigheder holder ikke nok øje med den virksomhed, der er ansvarlig for at vælge, hvem der får sociale ydelser.

De danske myndigheder har overladt arbejdet med sociale ydelser til en virksomhed. Vi mener, at de danske myndigheder ikke i tilstrækkelig grad holder øje med, om denne virksomhed respekterer alle menneskers rettigheder.

Eksempler på personlige oplevelser

I løbet af vores undersøgelse talte vi med forskellige grupper, som havde prøvet at ansøge om sociale ydelser i Danmark.

Vi bad dem om at fortælle os om deres erfaringer.

Vi kiggede også på artikler i medierne, hvor folk fortalte om deres oplevelser.

Her kommer et par eksempler:

Annettes oplevelse

Annette fik ydelser fra den danske stat, fordi hun var enlig mor, hvilket betyder, at hun opfostrede sit barn uden hjælp fra en partner.

De danske myndigheder kontrollerede hendes Facebookside og kom til den konklusion, at Annette levede sammen med en partner. På den baggrund mente de, at Annette løj om at være enlig mor for at få flere penge ud af systemet.

Derfor bad myndighederne Annette om at give nogle af de penge tilbage, som hun havde fået som enlig mor.

Annette udfordrede myndighedernes afgørelse og beviste, at hun rent faktisk opfostrede sit barn som enlig mor.

Dette eksempel viser, at det at bruge en persons sociale medier til at træffe afgørelser kan føre til alvorlige fejl.

Zahras oplevelse

Zahra er en kvinde fra Irak, som bor i Danmark. Zahra er ikke hendes rigtige navn. Det er et navn, vi vælger at bruge for at beskytte hendes privatliv.

Zahra har alvorlige helbredsproblemer, der stammer fra krigen i hendes land, og de gør det umuligt for hende at arbejde. Hun ansøgte om sociale ydelser i Danmark for at kunne overleve.

Desværre blev Zahra konstant overvåget i fire år for at sikre, at hun reelt var ude af stand til at arbejde og derfor kunne få understøttelse.

Igennem de fire år måtte Zahra arbejde i jobs, som ikke var gode for hendes helbred.

En handicappet persons oplevelser

En repræsentant for en organisation, der arbejder med mennesker med handicap, fortalte os i et interview, at når en person med handicap beder om at få en støtteperson til at hjælpe dem med hverdagsopgaver, skal de overvåges i flere dage i hjemmet for at bevise, at de rent faktisk har behov for støtte.

Selv i brusebadet bliver de overvåget.

Deres privatliv bliver på ingen måde respekteret.

Desværre er der alt for mange mennesker i Danmark, der:

- har lignende dårlige oplevelser
- er bange for at udtrykke sig frit
- føler, at deres rettigheder ikke bliver respekteret.

Hvad Danmark kan gøre for at forbedre tingene

Amnesty International beder blandt andet Danmark om at:

1. Holde op med at bruge systemer, der er rettet mod mennesker, der allerede er udenfor på grund af ting som deres race, alder eller handicap. Det burde ikke være sådan, at de skal kontrolleres oftere på grund af det.
2. Foretage hyppig kontrol med den virksomhed, der udbetaler sociale ydelser, for at sikre at de respekterer alle menneskers rettigheder.
3. Sikre at folks personlige online-oplysninger bliver brugt på en ordentlig og retfærdig måde.
4. Holde op med at bruge folks personlige oplysninger og deres sociale medier til at drage konklusioner om deres situation.
5. Give folk klar information om, hvorfor deres ansøgning om sociale ydelser blev afvist, eller om hvorfor de er blevet udtaget til yderligere kontrol.
6. Give folk klar information og støtte om, hvad de kan gøre, hvis de føler, at deres rettigheder ikke er blevet respekteret.

7. Uddanne de mennesker, der kontrollerer, hvem der skal modtage sociale ydelser, for at sikre, at alle bliver behandlet retfærdigt og ligeværdigt.
8. Gøre systemet tilgængeligt, så alle mennesker kan søge om sociale ydelser uden problemer. Det kan f.eks. være mennesker med handicap eller ældre mennesker.
9. Sikre, at mennesker, som ikke kan bruge teknologi, kan søge om sociale ydelser på lettere vis.

Mere information

Du kan finde mere information om det arbejde, vi laver i Amnesty International på vores webside: www.amnesty.org

Denne let-at-læse tekst er skrevet af sayiteasy.eu

